

**BORSA
İSTANBUL**

VADELİ İŞLEM SÖZLEŞMELERİ

Borsa İstanbul, yerli ve yabancı yatırımcıların ülkemizde türev ürünlere yatırım yapabilmesi, Türk finans piyasalarının gelişmiş finansal piyasalar ile bütünleşmesi ve Borsa'nın geniş yelpazede ürünlere yatırım yapılabilecek bir finansal süpermarkete dönüşmesi amacı doğrultusunda vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerini işleme açarak yatırımcıların kullanımına sunmaktadır. Bu dokümanda, vadeli işlem sözleşmeleri ile ilgili temel bilgilerin yanı sıra, Borsa İstanbul'da işlem gören sözleşmelere ve bu sözleşmelerin işlem gördüğü Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası'na (ViOP) ilişkin bilgiler verilmektedir.

2.1 Vadeli İşlem Sözleşmesinin Tanımı

Vadeli işlem sözleşmesi (futures), sözleşmenin taraflarına, standartlaştırılmış miktar ve kalitedeki bir malı, kıymeti veya finansal göstergeyi, belirlenen ileri bir tarihte, bugünden üzerinde anlaşılan fiyattan alma veya satma yükümlülüğü getirmektedir.

Vadeli işlem sözleşmelerinin dört asgari unsuru vardır: Nitelik, fiyat, miktar ve vade. Bu asgari unsurlar borsalarda işlem gören vadeli işlem sözleşmelerinde standardize edilmiştir.

Borsalarda vadeli işlem sözleşmelerinde işlem yapabilmek için belirlenen başlangıç teminatı (initial margin) Takas Kurumu'na yatırılmalıdır. Oluşan zararlar ya da nakit-dışı teminatların değerlerinin düşmesi sonucunda teminat seviyesinin başlangıç teminatının altına düşmesi durumunda ilgili yatırımcılara teminat tamamlama çağrısı yapılır.

Vadeli işlem sözleşmesinin vade tarihinde uzlaşması fiziki teslimat veya nakdi uzlaşşı şeklinde gerçekleştirilir.

30%
20%
10%

Fiziki teslimatta üzerinde anlaşılan dayanak varlık kaydı olarak el değiştirir. Nakdi uzlaşıda ise sözleşme fiyatı ile vade tarihindeki cari fiyat arasındaki fark kadar tutar taraflar arasında el değiştirir.

2.2 Vadeli İşlem Sözleşmelerinin Teorik Fiyatının Hesaplanması

Vadeli işlem sözleşmesinin fiyatını belirleyen faktörler;

- Dayanak varlık spot piyasa fiyatı
- Faiz oranı
- Temettü getirisi
- Vadeye kalan gün sayısıdır.

$$\text{Teorik Fiyat} = DF \times \left(1 + (\text{Faiz Oranı} - \text{Temettü Getirisi}) \times \left(\frac{VKG}{365}\right)\right)$$

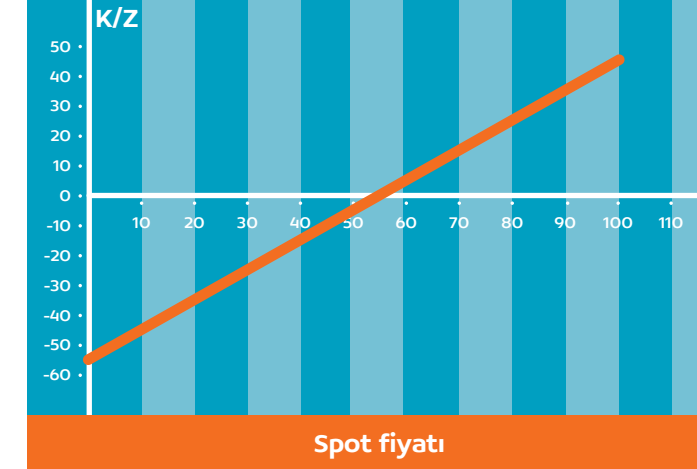
DF: Dayanak varlık spot fiyatı

VKG: Vadeye kalan gün sayısı

2.3 Vadeli İşlem Sözleşmelerinde Kâr/Zarar

Spot piyasa fiyatı 50 TL olan bir dayanak varlığa ilişkin 3 ay vadeli 55 TL fiyatlı vadeli işlem sözleşmesinde uzun pozisyon sahibi bir yatırımcının kâr/zarar durumu aşağıda gösterilmiştir.

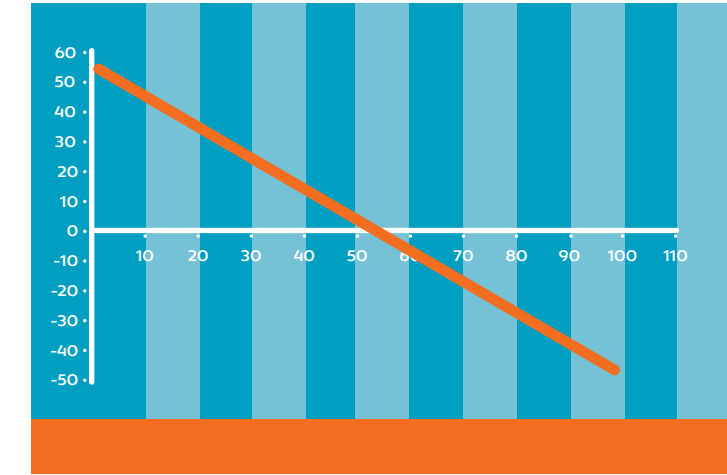
Vadeli İşlem Sözleşmesi Uzun Pozisyonu Kâr/Zararı

Yatırımcı 3 aylık süre sonunda dayanak varlığın fiyatının yükseleceği beklentisi içerisindeydi. Bu nedenle dayanak varlığı 55 TL'den, 3 ay sonra teslimatı veya nakit uzlaşısı gerçekleşecek şekilde bugünden satın almıştır. Grafikte görüldüğü gibi, 55 TL başa baş noktasıdır. Dayanak varlığın spot fiyatı 55 TL'nin üzerinde herhangi bir seviyede iken yatırımcı kâr elde edecektir. Aynı şekilde spot fiyat 55 TL'nin altında iken ise zarar söz konusudur.

Aynı vadeli işlem sözleşmesinde kısa pozisyon sahibi için ise tam tersi bir durum söz konusudur. Vadeli işlem sözleşmesini satan taraf dayanak varlığın spot fiyatı 55 TL'nin altında iken kâr, üstünde iken ise zarar eder.

Vadeli İşlem Sözleşmesi Kısa Pozisyonu Kâr/Zararı

2.4 Pay Vadeli İşlem Sözleşmelerinin Özellikleri

2.4.1 Vadeli İşlem Sözleşme Kodu

Pay vadeli işlem sözleşmelerinde sözleşme kodu; sözleşme grubu ve dayanak varlık kodu, vade tarihi bilgisini içerecek şekilde oluşturulmuştur.

Örnek: F_ABCDE1217

F	ABCDE	1217
Vadeli İşlem Sözleşmesi (Futures)	Dayanak varlık kodu	Vade tarihi (Aralık 2017)

Özsermaye hali uyarlamasına tabi olan ve böylelikle unsurları standart sözleşme unsurlarından farklılaşan pay vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinde sözleşme kodlarının sonuna özsermaye hali uyarlamasına bağlı olarak ilgili sözleşmenin standart olmayan sözleşme olduğunu belirten bilgi (N1, N2, N3 vb.) ayrıca eklenir.

2.4.2 Dayanak Varlıklar

Borsa İstanbul Pay Piyasası'nda işlem gören ve Borsa tarafından belirlenen kriterlere göre dayanak varlık olarak seçilen pay senetleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

T. Garanti Bankası A.Ş.	GARAN
T. İş Bankası A.Ş.	ISCTR
Akbank T.A.Ş.	AKBNK
Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O.	VAKBN
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş.	YKBNK
Türk Hava Yolları A.O.	THYAO
Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	EREGL
H.Ö. Sabancı Holding A.Ş.	SAHOL
Türkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.	TCELL
Tüpraş Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	TUPRS
Arçelik A.Ş.	ARCLK
Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortak A.Ş.	EKGYO
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	HALKB
Koç Holding A.Ş.	KCHOL
Kardemir Karabük Demir Çelik Sanayi ve Ticaret A.Ş.	KRDMD
Petkim Petrokimya Holding A.Ş.	PETKM
Pegasus Hava Taşımacılığı A.Ş.	PGSUS
Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.	SISE
Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	TOASO
Türk Telekomünikasyon A.Ş.	TTKOM

2.4.3 Sözleşme Büyüklüğü

Bir adet standart sözleşme, dayanak varlığa ait 100 adet payı temsil eder. Dayanak varlığın fiyat ve miktarını etkileyecek bedelli/bedelsiz sermaye artırımını, temettü ödemesi (temettü verimi >%10 ise), birleşme ve benzeri durumlarda (özsermaye halleri), Borsa tarafından sözleşmelerde fiyat ve/veya çarpan değişikliği yapılması halinde, sözleşme büyüklüğü standart sözleşme büyüklüğünden farklı belirlenebilir. Bu gibi durumlarda aynı dayanak varlık üzerine, “sözleşme büyüklüğü standart” ve “sözleşme büyüklüğü standart olmayan” olmak üzere farklı sözleşmeler işlem görebilir.

2.4.4 Uzlaşma Şekli

Pay vadeli işlem sözleşmelerinin uzlaşma yöntemi olarak fiziki teslimat uygulanır. Pay vadeli işlem sözleşmelerinde fiziki teslimat, pay senetlerinin sözleşme fiyatı üzerinden kaydi olarak el değiştirmesi şeklinde gerçekleşir.

2.4.5 Günlük ve Vade Sonu Uzlaşma Fiyatları

2.4.5.1 Günlük Uzlaşma Fiyatı

Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır:

- Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.
- Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır.
- Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı
- Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

2.4.5.2 Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı

Dayanak varlık olarak kabul edilen her payın son işlem gününde spot piyasadaki seansta oluşan kapanış fiyatı, vade sonu uzlaşma fiyatı olarak kabul edilir.

2.4.6 Vade Ayları

Yılın tüm ayları. Aynı anda içinde bulunulan ay ve bu aya en yakın iki ay olmak üzere toplam 3 vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Bu üç vade ayından biri Aralık değilse, Aralık vade ayı ayrıca işleme açılır.

2.4.7 Takas Süresi

Fiziki teslimat işlemlerinde takas süresi T + 2 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.

2.4.8 Sözleşmenin Vadesi ve Son İşlem Günü

Pay vadeli işlem sözleşmelerinde vade ve son işlem günü her vade ayının son iş günü olur.

2.4.9 Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı

Emir defterinde fiyat teklifleri 1 adet dayanak varlık bazında gösterilir.

Sözleşmenin fiyatı, virgülden sonra iki basamak olacak şekilde işlem sistemine girilir. Miktar teklifleri bir adet sözleşme ve katları şeklinde girilir.

2.4.10 Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti

Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan fiyattır. Baz fiyat, vadeli işlem sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenir, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın ±%20'sidir.

2.4.11 İşlem Saatleri

İşlemler, 09:30 - 18:10 saatleri arasında gerçekleştirilir.

2.5 BIST 30 Endeks Vadeli İşlem Sözleşmelerinin Özellikleri

2.5.1 Vadeli İşlem Sözleşme Kodu

BIST 30 Endeks vadeli işlem sözleşmelerinde sözleşme kodu; sözleşme grubu, dayanak varlık kodu ve vade tarihi bilgisini içerecek şekilde oluşturulmuştur.

Örnek: F_XU0301217

F	XU030	1217
Vadeli İşlem Sözleşmesi (Futures)	Dayanak varlık kodu	Vade tarihi (Aralık 2017)

2.5.2 Dayanak Varlık

BIST 30 Fiyat Endeksi

2.5.3 Sözleşme Büyüklüğü

Dayanak varlık, endeks değerinin 1.000'e bölünmüş halidir. Her bir endeks vadeli işlem sözleşmesi bu şekilde hesaplanan 100 adet dayanak varlığı temsil eder (Örnek: $(\text{BIST 30 Endeksi}/1.000) \times 100 \text{ TL} = (78.000/1.000) \times 100 = 7.800,00 \text{ TL}$).

2.5.4 Uzlaşma Şekli

Endeks vadeli işlem sözleşmelerinin uzlaşma yöntemi olarak nakdi uzlaşma uygulanır.

2.5.5 Günlük ve Vade Sonu Uzlaşma Fiyatları

2.5.5.1 Günlük Uzlaşma Fiyatı

Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır:

- Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.
- Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır.
- Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı
- Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

2.5.5.2 Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı

Vade sonu uzlaşma fiyatı, dayanak varlık olarak kabul edilen BIST 30 Endeksinin son işlem gününde spot piyasadaki seansta sürekli müzayedenin son 30 dakikası süresince ilan edilen endeks değerlerinin zaman ağırlıklı ortalaması ile BIST 30 Endeks kapanış değerinin sırasıyla %80 ve %20 oranlarıyla ağırlıklandırılması ile hesaplanan değer 1000'e bölünmesi suretiyle hesaplanır. Vade sonu uzlaşma fiyatı, bulunan değer en yakın fiyat adımına yuvarlanması ile elde edilen değerdir.

2.5.6 Vade Ayları

Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık. Piyasada aynı anda, içinde bulunulan aya en yakın üç vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Bu üç vade ayından biri Aralık değilse, Aralık vade ayı ayrıca işleme açılır (Örneğin; "Aralık, Şubat, Nisan" veya "Şubat, Nisan, Haziran, Aralık").

2.5.7 Takas Süresi

Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.

2.5.8 Sözleşmenin Vadesi ve Son İşlem Günü

Pay endeksi vadeli işlem sözleşmelerinde vade ve son işlem günü her vade ayının son iş günü olur. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda sözleşmenin vadesi ve son işlem günü bir önceki iş günüdür.

2.5.9 Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı

Emir defterinde fiyat teklifleri 1 adet dayanak varlık bazında gösterilir. Diğer bir ifadeyle, işlem sisteminde bir adet dayanak varlık için verilen fiyat üzerinden girilir. Sözleşme fiyatı, endeks değerinin 1.000'e bölünmesiyle oluşan değer virgülden sonra üç basamak olacak şekilde işlem sistemine girilir (Örnek: 102,325) ve bir defada gerçekleştirilecek en küçük fiyat adımı 0,025'tir (25 BIST 30 endeks puanı) (Örnek: 102,325; 102,350 vb.). Miktar teklifleri bir adet sözleşme ve katları şeklinde girilir.

2.5.10 Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti

Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%15$ 'idir.

2.5.11 İşlem Saatleri

İşlemler, 09:30 - 18:15 saatleri arasında gerçekleştirilir.

2.6 DolarTL Vadeli İşlem Sözleşmelerinin Özellikleri

2.6.1 Vadeli İşlem Sözleşme Kodu

DolarTL vadeli işlem sözleşmelerinde sözleşme kodu; sözleşme grubu, dayanak varlık kodu ve vade tarihi bilgisini içerecek şekilde oluşturulmuştur.

Örnek: F_USDTRY1217

F	USDTRY	1217
Vadeli İşlem Sözleşmesi (Futures)	Dayanak varlık kodu	Vade tarihi (Aralık 2017)

2.6.2 Dayanak Varlık

ABD Dolar Kuru/Türk Lirası

2.6.3 Sözleşme Büyüklüğü

1.000 ABD Doları

2.6.4 Uzlaşma Şekli

DolarTL vadeli işlem sözleşmelerinin uzlaşma yöntemi olarak nakdi uzlaşısı uygulanır.

2.6.5 Günlük ve Vade Sonu Uzlaşma Fiyatları

2.6.5.1 Günlük Uzlaşma Fiyatı

Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır:

- Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.
- Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır.
- Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı
- Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı

günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

2.6.5.2 Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı

Son işlem günü saat 15:30'da TCMB tarafından açıklanan gösterge niteliğindeki ABD Doları alış ve satış kurları ortalaması.

2.6.6 Vade Ayları

Vade döngü ayları Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık'tır. Piyasada aynı anda içinde bulunulan ay, takip eden ay, sonraki ilk döngü ayı ve aynı yılın Aralık ayı olmak üzere toplam dört vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Dört vade ayını tamamlamak için gerektiğinde bir sonraki takvim yılının Aralık vadeli sözleşmeleri de ayrıca işleme açılır.

2.6.7 Takas Süresi

Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.

2.6.8 Sözleşmenin Vadesi ve Son İşlem Günü

DolarTL vadeli işlem sözleşmelerinde vade ve son işlem günü her vade ayının son iş günü olur. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda sözleşmenin vadesi ve son işlem günü bir önceki iş günüdür.

2.6.9 Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat

1 ABD Doları'nın Türk Lirası cinsinden değeri virgülden sonra dört basamak halinde kote edilir. Minimum fiyat adımı 0,0001 TL'dir. Minimum fiyat adımının değeri bir sözleşme için 0,1 TL'ye (0,0001*1000) karşılık gelir.

2.6.10 Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti

Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%10$ 'udur.

2.6.11 İşlem Saatleri

İşlemler, 09:30 - 18:15 saatleri arasında gerçekleştirilir.

2.7 EuroTL Vadeli İşlem Sözleşmelerinin Özellikleri Adımı Fiyatları

2.7.1 Vadeli İşlem Sözleşme Kodu

EuroTL vadeli işlem sözleşmelerinde sözleşme kodu; sözleşme grubu, dayanak varlık kodu ve vade tarihi bilgisini içerecek şekilde oluşturulmuştur.

Örnek: F_EURTRY1217		
F	EURTRY	1217
Vadeli İşlem Sözleşmesi (Futures)	Dayanak varlık kodu	Vade tarihi (Aralık 2017)

2.7.2 Dayanak Varlık

Euro/Türk Lirası kuru

2.7.3 Sözleşme Büyüklüğü

1.000 Euro

2.7.4 Uzlaşma Şekli

EuroTL vadeli işlem sözleşmelerinin uzlaşma yöntemi olarak nakdi uzlaşısı uygulanır.

2.7.5 Günlük ve Vade Sonu Uzlaşma Fiyatları

2.7.5.1 Günlük Uzlaşma Fiyatı

Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır:

- Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.
- Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır.
- Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı
- Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı, günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

2.7.5.2 Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı

Son işlem günü saat 15:30'da TCMB tarafından açıklanan gösterge niteliğindeki Euro alış ve satış kurları ortalaması.

2.7.6 Vade Ayları

Vade döngü ayları Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık'tır. Piyasada aynı anda içinde bulunulan ay, takip eden ay, sonraki ilk döngü ayı ve aynı yılın Aralık ayı olmak üzere toplam dört vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Dört vade ayını tamamlamak için gerektiğinde bir sonraki takvim yılının Aralık vadeli sözleşmeleri de ayrıca işleme açılır.

2.7.7 Takas Süresi

Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.

2.7.8 Sözleşmenin Vadesi ve Son İşlem Günü

EuroTL vadeli işlem sözleşmelerinde vade ve son işlem günü her vade ayının son iş günü olur. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda sözleşmenin vadesi ve son işlem günü bir önceki iş günüdür.

2.7.9 Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı

1 Euro'nun Türk Lirası cinsinden değeri virgülden sonra dört basamak halinde kote edilir. Minimum fiyat adımı 0,0001'dir. Minimum fiyat adımının değeri bir sözleşme için 0,1 TL'ye (0,0001*1.000) karşılık gelir.

2.7.10 Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti

Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%10$ 'udur.

2.7.11 İşlem Saatleri

İşlemler, 09:30 - 18:15 saatleri arasında gerçekleştirilir.

2.8 EUR/USD Çapraz Kuru Vadeli İşlem Sözleşmelerinin Özellikleri

2.8.1 Vadeli İşlem Sözleşme Kodu

EUR/USD çapraz kuru vadeli işlem sözleşmelerinde sözleşme kodu; sözleşme grubu, dayanak varlık kodu ve vade tarihi bilgisini içerecek şekilde oluşturulmuştur.

Örnek: F_EURUSD1217

F	EURUSD	1217
Vadeli İşlem Sözleşmesi (Futures)	Dayanak varlık kodu	Vade tarihi (Aralık 2017)

2.8.2 Dayanak Varlık

Euro/Amerikan (ABD) Doları (EUR/USD) çapraz kurudur.

2.8.3 Sözleşme Büyüklüğü

1.000 Euro

2.8.4 Uzlaşma Şekli

EUR/USD çapraz kuru vadeli işlem sözleşmelerinin uzlaşma yöntemi olarak nakdi uzlaşma uygulanır.

2.8.5 Günlük ve Vade Sonu Uzlaşma Fiyatları

2.8.5.1 Günlük Uzlaşma Fiyatı

Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır:

- Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.
- Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır.
- Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır.
- Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

2.8.5.2 Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı

TCMB'nin son işlem gününde açıkladığı gösterge niteliğindeki Euro/Amerikan Doları çapraz kurudur. Belirlenen vade sonu uzlaşma fiyatı en yakın fiyat adımına yuvarlanır.

2.8.6 Vade Ayları

Vade döngü ayları Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık'tır. Piyasada aynı anda içinde bulunulan ay, takip eden ay, sonraki ilk döngü ayı ve aynı yılın Aralık ayı olmak üzere toplam dört vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Dört vade ayını tamamlamak için gerektiğinde bir sonraki takvim yılının Aralık vadeli sözleşmeleri de ayrıca işleme açılır.

2.8.7 Takas Süresi

Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.

2.8.8 Sözleşmenin Vadesi ve Son İşlem Günü

EUR/USD çapraz kuru vadeli işlem sözleşmelerinde vade ve son işlem günü her vade ayının son iş günü olur. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda sözleşmenin vadesi ve son işlem günü bir önceki iş günüdür.

2.8.9 Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı

1 Euro'nun ABD Doları cinsinden değeri virgülden sonra dört basamak halinde kote edilir (Örnek: 1,3050; 1,3051 gibi). Minimum fiyat adımı 0,0001'dir. Minimum fiyat adımının değeri 0,1 ABD Doları'na karşılık gelmektedir.

2.8.10 Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti

Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%10$ 'udur.

2.8.11 İşlem Saatleri

İşlemler, 09:30 - 18:15 saatleri arasında gerçekleştirilir.

2.8.12 Dolar Kuru

Bu sözleşmeye ilişkin işlemlerde ABD Doları değerlerinin TL'ye çevrilmesinde TCMB tarafından saat 15:30 itibarıyla açıklanan gösterge niteliğindeki ABD Doları Alış Kuru esas alınır.

2.9 RubleTL Vadeli İşlem Sözleşmelerinin Özellikleri

2.9.1 Vadeli İşlem Sözleşme Kodu

RubleTL Vadeli İşlem Sözleşmelerinde sözleşme kodu; sözleşme grubu, dayanak varlık kodu ve vade tarihi bilgilerini içerecek şekilde oluşturulmuştur.

Örnek: F_RUBTRY1217		
F	RUBTRY	1217
Vadeli İşlem Sözleşmesi (Futures)	Dayanak varlık kodu	Vade tarihi (Aralık 2017)

2.9.2 Dayanak Varlık

Rus Rublesi/Türk Lirası kuru.

2.9.3 Sözleşme Büyüklüğü

100.000 Rus Rublesi

2.9.4 Uzlaşma Şekli

Nakdi uzlaşma

2.9.5 Günlük ve Vade Sonu Uzlaşma Fiyatları

2.9.5.1 Günlük Uzlaşma Fiyatları

Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır:

- Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.
- Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır.
- Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı,
- Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

2.9.5.2 Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı

Son işlem günü 15:30'da TCMB tarafından açıklanan gösterge niteliğindeki Rus Rublesi alış ve satış kurları ortalaması. Belirlenen vade sonu uzlaşma fiyatı en yakın fiyat adımına yuvarlanır.

2.9.6 Vade Ayları

Vade döngü ayları Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık'tır. Piyasada aynı anda içinde bulunulan ay, takip eden ay, sonraki ilk döngü ayı ve aynı yılın Aralık ayı olmak üzere toplam dört vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Dört vade ayını tamamlamak için gerektiğinde bir sonraki takvim yılının Aralık vadeli sözleşmeleri de ayrıca işleme açılır.

2.9.7 Takas Süresi

Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.

2.9.8 Sözleşmenin Vadesi ve Son İşlem Günü

RubleTL Vadeli İşlem Sözleşmelerinde vade ve son işlem günü her vade ayının son iş günü olur. Yurt içi piyasaların resmi tatil olması nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.

2.9.9 Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı

1 Rus Rublesi'nin Türk Lirası cinsinden değeri virgülden sonra beş basamak halinde kote edilir (Örnek: 0,06432; 0,06579; 0,06698 gibi). Minimum fiyat adımı 0,00001 TL'dir. Minimum fiyat adımının değeri bir sözleşme için 1 TL'ye (0,00001*100.000) karşılık gelir.

2.9.10 Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti

Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%10$ 'udur. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımına, alt limit ise bir üst fiyat adımına yuvarlanır.

2.9.11 İşlem Saatleri

İşlemler, 09:30 - 18:15 saatleri arasında gerçekleştirilir.

2.10 Yuan/TL Vadeli İşlem Sözleşmelerinin Özellikleri

2.10.1 Vadeli İşlem Sözleşme Kodu

CNH/TL Vadeli İşlem Sözleşmelerinde sözleşme kodu; sözleşme grubu, dayanak varlık kodu ve vade tarihi bilgilerini içerecek şekilde oluşturulmuştur.

Örnek: F_CNHTRY1217

F	CNHTRY	1217
Vadeli İşlem Sözleşmesi (Futures)	Dayanak varlık kodu	Vade tarihi (Aralık 2017)

2.10.2 Dayanak Varlık

Offshore Çin Yuanı/Türk Lirası kuru.

2.10.3 Sözleşme Büyüklüğü

10.000 Offshore Çin Yuanı

2.9.4 Uzlaşma Şekli

Nakdi uzlaşma

2.10.5 Günlük ve Vade Sonu Uzlaşma Fiyatları

2.10.5.1 Günlük Uzlaşma Fiyatları

Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır:

- Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.
- Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır.
- Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı,
- Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

2.10.5.2 Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı

Hong Kong Treasury Markets Association tarafından son işlem gününde açıklanan ABD Doları/Offshore Çin Yuanı çapraz kuru (USD/CNY (HK)) ile TCMB tarafından son işlem günü açıklanan gösterge niteliğindeki ABD Doları alış ve satış kurları ortalaması kullanılarak hesaplanan Offshore Çin Yuanı/Türk Lirası kuru. Son işlem gününde resmi tatil veya başka bir nedenle ABD Doları/Offshore Çin Yuanı çapraz kuru açıklanamaması halinde, uluslararası spot piyasalarda Türkiye saatiyle 17:00'de oluşan ABD Doları/Offshore Çin Yuanı alış ve satış fiyatlarının ortalaması kullanılır. Belirlenen yöntem ile hesaplanan vade sonu uzlaşma fiyatı en yakın fiyat adımına yuvarlanır. Uzlaşma Fiyatı Komitesi'nin vade sonu uzlaşma fiyatını değiştirme hakkı saklıdır.

2.10.6 Vade Ayları

Vade döngü ayları Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık'tır. Piyasada aynı anda içinde bulunulan ay, takip eden ay, sonraki ilk döngü ayı ve aynı yılın Aralık ayı olmak üzere toplam dört vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Dört vade ayını tamamlamak için gerektiğinde bir sonraki takvim yılının Aralık vadeli sözleşmeleri de ayrıca işleme açılır.

2.10.7 Takas Süresi

Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.

2.10.8 Sözleşmenin Vadesi ve Son İşlem Günü

Yuan/TL Vadeli İşlem Sözleşmelerinde vade ve son işlem günü her vade ayının son iş günü olur. Yurt içi piyasaların resmi tatil olması nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.

2.10.9 Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı

1 Offshore Çin Yuanı 'nın Türk Lirası cinsinden değeri virgülden sonra dört basamak halinde kote edilir (Örnek: 0,4893; 0,4917; 0,5005 gibi). Minimum fiyat adımı 0,0001 TL'dir. Minimum fiyat adımının değeri bir sözleşme için 1 TL'ye (0,0001*10.000) karşılık gelir.

2.10.10 Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti

Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%10$ 'udur. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımına, alt limit ise bir üst fiyat adımına yuvarlanır.

2.10.11 İşlem Saatleri

İşlemler, 09:30 - 18:15 saatleri arasında gerçekleştirilir.

2.11 Altın Vadeli İşlem Sözleşmelerinin Özellikleri

2.11.1 Vadeli İşlem Sözleşme Kodu

Altın vadeli işlem sözleşmelerinde sözleşme kodu; sözleşme grubu, dayanak varlık kodu, mini sözleşme bilgisi kodu ve vade tarihi bilgisini içerir.

Örnek: F_XAUTRYM1217

F	XAUTRY	M	1217
Vadeli İşlem Sözleşmesi (Futures)	Dayanak varlık kodu	Mini sözleşme bilgisi kodu	Vade tarihi (Aralık 2017)

2.11.2 Dayanak Varlık

Saf altın

2.11.3 Sözleşme Büyüklüğü

1 gram

2.11.4 Uzlaşma Şekli

Altın vadeli işlem sözleşmelerinin uzlaşma yöntemi olarak nakdi uzlaşma uygulanır.

2.11.5 Günlük ve Vade Sonu Uzlaşma Fiyatları

2.11.5.1 Günlük Uzlaşma Fiyatı

Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır:

- Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.
- Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır.
- Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır.
- Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

2.11.5.2 Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı

Vade sonu uzlaşma fiyatı, son işlem gününde Londra'da öğleden sonra oluşan altın Dolar/ons fiyatının (ICE Benchmark Administration tarafından açıklanan LBMA Gold Price P.M.) Merkez Bankasının saat 15.30'da açıklayacağı gösterge niteliğindeki ABD Doları alış ve satış kurları ortalaması kullanılarak TL/gram'a çevrilmesi ile bulunan değer vade sonu uzlaşma fiyatı olarak kullanılır. Londra'da öğleden sonra altın fiyat sabitleme seansı yapılmazsa, sabah seansında oluşan altın Dolar/ons fiyatı vade sonu uzlaşma fiyatı olarak kullanılır. Son işlem gününde resmi tatil veya başka bir nedenle fiyat açıklanmaması halinde, uluslararası spot piyasalarda Türkiye saati ile saat 17:00'de oluşan Dolar/ons altın alış ve satış fiyatının ortalaması baz alınır. Ons ağırlık birimi 31,1035'e bölünerek grama çevrilir. Yukarıdaki yöntemlerle belirlenen vade sonu uzlaşma fiyatı en yakın fiyat adımına yuvarlanır.

2.11.6 Vade Ayları

Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık. Aynı anda içinde bulunulan aya en yakın üç vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.

2.11.7 Takas Süresi

Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.

2.11.8 Sözleşmenin Vadesi ve Son İşlem Günü

Altın vadeli işlem sözleşmelerinde vade ve son işlem günü her vade ayının son iş günü olur. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda sözleşmenin vadesi ve son işlem günü bir önceki iş günüdür.

2.11.9 Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı

1 gram altının Türk Lirası cinsinden değeri virgülden sonra iki basamak olacak şekilde sisteme girilir. Minimum fiyat adımı 0,01 TL'dir.

2.11.10 Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti

Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır.

Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%10$ 'udur.

2.11.11 İşlem Saatleri

İşlemler, 09:30 - 18:15 saatleri arasında gerçekleştirilir.

2.12 Dolar/Ons Altın Vadeli İşlem Sözleşmelerinin Özellikleri

2.12.1 Vadeli İşlem Sözleşme Kodu

Dolar/ons altın vadeli işlem sözleşmelerinde sözleşme kodu; sözleşme grubu, dayanak varlık kodu ve vade tarihi bilgisini içerecek şekilde oluşturulmuştur.

Örnek: F_XAUUSD1217

F	XAUUSD	1217
Vadeli İşlem Sözleşmesi (Futures)	Dayanak varlık kodu	Vade tarihi Aralık 2017

2.13 Ege Pamuk Vadeli İşlem Sözleşmelerinin Özellikleri

2.13.1 Vadeli İşlem Sözleşme Kodu

Ege pamuk vadeli işlem sözleşmelerinde sözleşme kodu; sözleşme grubu, dayanak varlık kodu ve vade tarihi bilgisini içerecek şekilde oluşturulmuştur.

Örnek: F_COTEGE1217

F	COTEGE	1217
Vadeli İşlem Sözleşmesi (Futures)	Dayanak varlık kodu	Vade tarihi (Aralık 2017)

2.13.2 Dayanak Varlık

41 Renk Ege Pamuğu

2.13.3 Sözleşme Büyüklüğü

1.000 kg (1 ton)

2.13.4 Uzlaşma Şekli

Fiziki teslimat

2.13.5 Günlük ve Vade Sonu Uzlaşma Fiyatları

2.13.5.1 Günlük Uzlaşma Fiyatı

Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır:

a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

- b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır.
- c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı
- d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

2.13.5.2 Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı

Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı şu şekilde hesaplanır:

Son işlem günü ve öncesindeki işlem gününe ait İzmir Ticaret Borsası'nda 41 Renk Ege Pamuğu baz kalitesi için açıklanan kapanış fiyatlarının en az olarak tanımlananlarının aritmetik ortalaması vade sonu uzlaşma fiyatı olarak belirlenir. Bu günlerin birinde söz konusu fiyatın oluşmaması durumunda diğer günün fiyatı vade sonu uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

2.13.6 Vade Ayları

Vade döngü ayları Mart, Mayıs, Temmuz, Ekim ve Aralık'tır. Aynı anda içinde bulunulan aya en yakın iki vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.

2.13.7 Takas Süresi

Fiziki teslimat işlemlerinde takas süresi T + 5 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.

2.13.8 Sözleşmenin Vadesi ve Son İşlem Günü

Ege Pamuk vadeli işlem sözleşmelerinde vade ve son işlem günü her vade ayının son iş günü olur. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda sözleşmenin vadesi ve son işlem günü bir önceki iş günüdür.

2.13.9 Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı

1 kg 41 Renk baz kalite Ege pamuğun Türk Lirası cinsinden değeri virgülden sonra üç basamak halinde kote edilir. Minimum fiyat adımı 0,005'tir. Minimum fiyat adımının değeri 5 TL'ye karşılık gelmektedir. Bu şekilde girilecek fiyat kotasyonlarının virgülden sonraki son rakamı 0 (sıfır) ya da 5 (beş) olur (5,125 veya 5,410 TL/kg gibi).

2.13.10 Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti

Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır.

Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm 10\%$ 'udur.

2.13.11 İşlem Saatleri

İşlemler, 09:30 - 18:15 saatleri arasında gerçekleştirilir.

2.14 Anadolu Kırmızı Buğday Vadeli İşlem Sözleşmelerinin Özellikleri

2.14.1 Vadeli İşlem Sözleşme Kodu

Anadolu kırmızı buğday vadeli işlem sözleşmelerinde sözleşme kodu; sözleşme grubu, dayanak varlık kodu ve vade tarihi bilgisini içerecek şekilde oluşturulmuştur.

Örnek: F_WHTANR1217

F

Vadeli İşlem Sözleşmesi (Futures)

WHTANR

Dayanak
varlık kodu

1217

Vade tarihi
(Aralık 2017)

2.14.2 Dayanak Varlık

Anadolu Kırmızı Sert İkinci Sınıf Baz Kalite Buğday

2.14.3 Sözleşme Büyüklüğü

5.000 kg (5 ton)

2.14.4 Uzlaşma Şekli

Fiziki teslimat

2.14.5 Günlük ve Vade Sonu Uzlaşma Fiyatları

2.14.5.1 Günlük Uzlaşma Fiyatı

Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır:

- a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.
- b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır.
- c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı
- d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı

günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

2.14.5.2 Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı

Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı şu şekilde hesaplanır:

Son işlem günü Konya Ticaret Borsası'nda Anadolu Kırmızı Sert Buğdayının ikinci sınıf baz kalitesi için gün sonu itibariyle oluşmuş fiyatların miktar ağırlıklı ortalaması hesaplanır. Bu fiyat vade sonu uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

2.14.6 Vade Ayları

Ocak, Şubat, Mayıs, Temmuz, Eylül ve Aralık. (Aynı anda içinde bulunulan aya en yakın üç vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Bu üç vade ayından biri Eylül değilse, Eylül vade ayı ayrıca işleme açılır.)

2.14.7 Takas Süresi

Fiziki teslimat işlemlerinde takas süresi T + 5 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.

2.14.8 Sözleşmenin Vadesi ve Son İşlem Günü

Anadolu Kırmızı Buğday vadeli işlem sözleşmelerinde vade ve son işlem günü her vade ayının son iş günü olur. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda sözleşmenin vadesi ve son işlem günü bir önceki iş günüdür.

2.14.9 Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı

1 kg Anadolu kırmızı sert ikinci sınıf baz kalitede buğdayın Türk Lirası cinsinden değeri virgülden sonra dört basamak halinde kote edilir. Bu şekilde girilecek fiyat kotasyonlarının virgülden sonraki son rakamı 0 (sıfır) ya da 5 (beş) olur (0,9865 veya 0,9870 TL/kg gibi). Minimum fiyat adım değeri 0,0005'tir. Minimum fiyat adımının değeri 2,5 TL'ye karşılık gelmektedir.

2.14.10 Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti

Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır.

Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm 10\%$ 'udur.

2.14.11 İşlem Saatleri

İşlemler, 09:30 - 18:15 saatleri arasında gerçekleştirilir.

2.15 Makarnalık Buğday Vadeli İşlem Sözleşmelerinin Özellikleri

2.15.1 Vadeli İşlem Sözleşme Kodu

Makarnalık buğday vadeli işlem sözleşmelerinde sözleşme kodu; sözleşme grubu, dayanak varlık kodu ve vade tarihi bilgilerini içerecek şekilde oluşturulmuştur.

Örnek: F_WHTDRM1217

F	WHTDRM	1217
Vadeli İşlem Sözleşmesi (Futures)	Dayanak varlık kodu	Vade tarihi Aralık 2017

2.15.2 Dayanak Varlık

Makarnalık Üçüncü Sınıf Baz Kalite Buğday

2.15.3 Sözleşme Büyüklüğü

5.000 kg (5 ton).

2.15.4 Uzlaşma Şekli

Fiziki teslimat

2.15.5 Günlük ve Vade Sonu Uzlaşma Fiyatları

2.13.5.1 Günlük Uzlaşma Fiyatı

Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır:

- Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.
- Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır.
- Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı,
- Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı

günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

2.15.5.2 Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı

Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı şu şekilde hesaplanır:

Son işlem günü Konya Ticaret Borsası'nda Makarnalık Buğdayının Üçüncü sınıf baz kalitesi için gün sonu itibarıyla oluşmuş fiyatların miktar ağırlıklı ortalaması hesaplanır. Bu fiyat vade sonu uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

2.15.6 Vade Ayları

Ocak, Şubat, Mayıs, Temmuz, Eylül ve Aralık. (Aynı anda içinde bulunulan aya en yakın üç vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Bu üç vade ayından biri Eylül değilse, Eylül vade ayı ayrıca işleme açılır.)

2.15.7 Takas Süresi

Fiziki teslimat işlemlerinde takas süresi T + 5 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.

2.15.8 Sözleşmenin Vadesi ve Son İşlem Günü

Makarnalık Buğday vadeli işlem sözleşmelerinde vade ve son işlem günü her vade ayının son iş günü olur. Yurt içi piyasaların resmi tatil olması nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.

2.15.9 Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı

1 kg Makarnalık Üçüncü sınıf baz kalitede buğdayın Türk Lirası cinsinden değeri virgülden sonra dört basamak halinde kote edilir. Bu şekilde girilecek fiyat kotasyonlarının virgülden sonraki son rakamı 0 (sıfır) ya da 5 (beş) olur (0,9865 veya 0,9870 TL/kg gibi). Minimum fiyat adım değeri 0,0005'dir. Minimum fiyat adımının değeri 2,5 TL'ye karşılık gelmektedir.

2.15.10 Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti

Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%10$ 'udur. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımına, alt limit ise bir üst fiyat adımına yuvarlanır.

2.15.11 İşlem Saatleri

İşlemler, 09:30 - 18:15 saatleri arasında gerçekleştirilir.

2.16 Aylık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmelerinin Özellikleri

2.16.1 Vadeli İşlem Sözleşme Kodu

Aylık Baz Yük Elektrik vadeli işlem sözleşmelerinde sözleşme kodu; sözleşme grubu, dayanak varlık kodu ve vade tarihi ve bilgilerini içerecek şekilde oluşturulmuştur.

Örnek: F_ELCBAS1217

F	ELCBAS	1217
Vadeli İşlem Sözleşmesi (Futures)	Dayanak varlık kodu	Vade tarihi Aralık 2017

2.16.2 Dayanak Varlık

Vade ayının her bir saati için Piyasa İşleticisi tarafından açıklanan Kısıtsız Piyasa Takas Fiyatları'ndan (KPTF) hesaplanan basit aritmetik ortalamasıdır.

2.16.3 Sözleşme Büyüklüğü

Vade ayındaki saat sayısı x 0,1 MWh

Vade Ayındaki Saat Sayısı: Vade ayındaki gün sayısı x24. Sözleşme büyüklüğü vade ayındaki gün sayısına ve yaz saati/kış saati uygulamasına göre değişkenlik gösterir. Kış saatinden yaz saatine geçiş yapılan gün için saat sayısı 23, yaz saatinden kış saatine geçiş yapılan gün için ise saat sayısı 25 olarak uygulanacaktır.

2.16.4 Uzlaşma Şekli

Aylık Baz Yük Elektirk vadeli işlem sözleşmelerinin uzlaşma yöntemi olarak nakdi uzlaşısı uygulanır.

2.16.5 Günlük ve Vade Sonu Uzlaşma Fiyatları

2.16.5.1 Günlük Uzlaşma Fiyatı

Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır:

- Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.
- Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır.
- Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı
- Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

2.16.5.2 Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı

Vade ayının her bir saati için Piyasa İşleticisi tarafından açıklanan Kısıtsız Piyasa Takas Fiyatları'ndan (KPTF) hesaplanan basit aritmetik ortalama son uzlaşma fiyatı olur. Bu yöntemle belirlenen vade sonu uzlaşma fiyatı en yakın fiyat adımına yuvarlanır.

2.16.6 Vade Ayları

Aynı anda içinde bulunulan ay ve takip eden 15 ay olmak üzere toplam 16 ay.

2.16.7 Takas Süresi

Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.

2.16.8 Sözleşmenin Vadesi ve Son İşlem Günü

Aylık Baz Yük Elektrik vadeli işlem sözleşmelerinde vade ve son işlem günü her vade ayının son iş günü olur. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda sözleşmenin vadesi ve son işlem günü bir önceki iş günüdür.

2.16.9 Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı

1 MWh elektrik enerjisinin TL değeri virgülden sonra iki basamak olarak ifade edilir (Örnek: 121,20). Minimum fiyat adımı 0,10 TL'dir (Örnek: Sözleşme büyüklüğü 72 MWh olan vade ayları için minimum fiyat adımı değeri 7,2 TL, sözleşme büyüklüğü 74,4 MWh olan vade ayları için minimum fiyat adımı değeri 7,44 TL, sözleşme büyüklüğü 67,2 MWh olan vade ayları için minimum fiyat adımı değeri 6,72 TL, sözleşme büyüklüğü 69,6 MWh olan vade ayları için minimum fiyat adımı değeri 6,96 TL'dir.).

2.16.10 Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti

Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır.

Günlük fiyat değişim limiti, farklı vadeli her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%10$ 'udur.

2.16.11 İşlem Saatleri

İşlemler, 09:30 - 18:15 saatleri arasında gerçekleştirilir.

2.17 Üç Aylık (Çeyreklik) Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri

2.17.1 Vadeli İşlem Sözleşme Kodu

Üç Aylık (Çeyreklik) baz yük elektrik vadeli işlem sözleşmelerinde sözleşme kodu; sözleşme grubu, dayanak varlık kodu ve vade tarihi bilgisini içerek şekilde oluşturulmuştur.

Örnek: F_ELCBASQ218		
F	ELCBAS	Q218
Vadeli İşlem Sözleşmesi (Futures)	Dayanak varlık kodu	Vade tarihi 2018, 2. Çeyrek

2.17.2 Dayanak Varlık

Vade döneminin her bir saati için Piyasa İşleticisi tarafından açıklanan Kısıtsız Piyasa Takas Fiyatlarının (KPTF) basit aritmetik ortalamasıdır.

2.17.3 Sözleşme Büyüklüğü

Vade dönemindeki saat sayısı x 0,1 MWh

Vade dönemindeki saat sayısı: Vade dönemindeki gün sayısı x 24. Sözleşme büyüklüğü vade dönemindeki gün sayısına ve yaz saati/kış saati uygulamasına göre değişkenlik gösterir. Kış saatinden yaz saatine geçiş yapılan gün için saat sayısı 23, yaz saatinden kış saatine geçiş yapılan gün için ise saat sayısı 25 olarak uygulanacaktır.

2.17.4 Uzlaşma Şekli

Üç aylık baz yük elektrik vadeli işlem sözleşmelerinde uzlaşma yöntemi olarak nakdi uzlaşma uygulanır.

2.17.5 Günlük ve Vade Sonu Uzlaşma Fiyatları

2.17.5.1 Günlük Uzlaşma Fiyatı

Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır:

- Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.
- Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır.
- Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı,
- Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

2.17.5.2 Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı

Üç aylık sözleşmeler basamaklandırma işlemine tabi olacağı için vade sonu uzlaşma fiyatı hesaplanmaz.

2.17.6 Vade Ayları

Aynı anda içinde bulunulan yıla ve takip eden iki yıla ait çeyreklik sözleşmeler işlem görür.

2.17.7 Takas Süresi

Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.

2.17.8 Sözleşmenin Vadesi ve Son İşlem Günü

Üç aylık baz yük elektrik vadeli işlem sözleşmelerinde, son işlem günü, vade dönemi başlangıcından önceki ay baz alınarak hesaplanır. Vade dönemi başlamadan önceki ayın son takvim gününden önceki ilk iş günüdür. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.

Vade sonu ise üç aylık sözleşmeler basamaklandırma işlemine tabi olacağı için son işlem günüdür.

2.17.9 Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı

1 MWh elektrik enerjisinin TL değeri virgülden sonra iki basamak olarak ifade edilir (Örnek: 121,20). Minimum fiyat adımı 0,10 TL'dir. (Örnek: Sözleşme büyüklüğü 216 MWh olan sözleşmeler için minimum fiyat adımı değeri 21,6 TL, sözleşme büyüklüğü 218,4 MWh olan sözleşmeler için minimum fiyat adımı değeri 21,84 TL, sözleşme büyüklüğü 220,8 MWh olan sözleşmeler için minimum fiyat adımı değeri 22,08 TL'dir.)

2.17.10 Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti

Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%10$ 'udur.

2.17.11 İşlem Saatleri

İşlemler, 09:30 - 18:15 saatleri arasında gerçekleştirilir.

2.18 Yıllık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri

2.18.1 Vadeli İşlem Sözleşme Kodu

Yıllık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmelerinde sözleşme kodu; sözleşme grubu, dayanak varlık kodu ve vade tarihi bilgisini içerecek şekilde oluşturulmuştur.

Örnek: F_ELCBASY19

F

ELCBAS

Y19

Vadeli İşlem Sözleşmesi (Futures)

Dayanak
varlık kodu

Vade tarihi
2019 yılı

2.18.2 Dayanak Varlık

Vade döneminin her bir saati için Piyasa İşleticisi tarafından açıklanan Kısıtsız Piyasa Takas Fiyatlarının (KPTF) basit aritmetik ortalamasıdır.

2.18.3 Sözleşme Büyüklüğü

Vade dönemindeki saat sayısı x 0,1 MWh

Vade dönemindeki saat sayısı: Vade dönemindeki gün sayısı x 24. Sözleşme büyüklüğü vade dönemindeki gün sayısına ve yaz saati/kış saati uygulamalarına göre değişkenlik gösterir.

2.18.4 Uzlaşma Şekli

Yıllık baz yük elektrik vadeli işlem sözleşmelerinde uzlaşma yöntemi olarak nakdi uzlaşma uygulanır.

2.18.5 Günlük ve Vade Sonu Uzlaşma Fiyatları

2.18.5.1 Günlük Uzlaşma Fiyatı

Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır:

- Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.
- Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır.
- Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı,
- Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

2.18.5.2 Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı

Yıllık sözleşmeler basamaklandırma işlemine tabi olacağı için vade sonu uzlaşma fiyatı hesaplanmaz.

2.18.6 Vade Ayları

Aynı anda içinde bulunulan yılı takip eden iki yıla ait yıllık sözleşmeler işlem görür.

2.18.7 Takas Süresi

Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.

2.18.8 Sözleşmenin Vadesi ve Son İşlem Günü

Yıllık baz yük elektrik vadeli işlem sözleşmelerinde, son işlem günü, vade dönemi başlangıcından önceki ay baz alınarak hesaplanır. Vade dönemi başlamadan önceki ayın son takvim gününden önceki üçüncü iş günüdür. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür.

Vade sonu ise yıllık sözleşmeler basamaklandırma işlemine tabi olacağı için son işlem günüdür.

2.18.9 Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı

1 MWh elektrik enerjisinin TL değeri virgülden sonra iki basamak olarak ifade edilir (Örnek: 121,20). Minimum fiyat adımı 0,10 TL'dir. (Örnek: Sözleşme büyüklüğü 876 MWh olan sözleşmeler için minimum fiyat adımı değeri 87,6 TL, sözleşme büyüklüğü 878,4 MWh olan sözleşmeler için minimum fiyat adımı değeri 87,84 TL'dir.)

2.18.10 Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti

Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır.

Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%10$ 'udur.

2.18.11 İşlem Saatleri

İşlemler, 09:30 - 18:15 saatleri arasında gerçekleştirilir.

2.19 SASX 10 Endeksi Vadeli İşlem Sözleşmelerinin Özellikleri

2.19.1 Vadeli İşlem Sözleşme Kodu

SASX 10 Endeksi vadeli işlem sözleşmelerinde sözleşme kodu; sözleşme grubu, dayanak varlık kodu ve vade tarihi ve bilgilerini içerecek şekilde oluşturulmuştur.

Örnek: F_SASX101217		
F	SASX10	1217
Vadeli İşlem Sözleşmesi (Futures)	Dayanak varlık kodu	Vade tarihi Aralık 2017

2.19.2 Dayanak Varlık

Bosna Hersek Saraybosna Borsası'nın "The Sarajevo Stock Exchange Index 10" (SASX 10) adlı Fiyat Endeksidir.

2.19.3 Sözleşme Büyüklüğü

Dayanak varlık olan SASX 10 endeks değerinin 1 TL ile çarpılmış halidir.

2.19.4 Uzlaşma Şekli

SASX 10 Endeksi vadeli işlem sözleşmelerinin uzlaşma yöntemi olarak nakit uzlaşısı uygulanır.

2.19.5 Günlük Uzlaşma Fiyatı

Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır:

- Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.
- Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır.

- Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı,
- Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

2.19.6 Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı

Son işlem gününde dayanak varlığın ilgili piyasadaki kapanış değeridir. Belirlenen vade sonu uzlaşma fiyatı en yakın fiyat adımına yuvarlanır. Dayanak varlığın işlem gördüğü piyasanın seansın tamamen kapalı olması veya açık olup da fiyat oluşmaması veya dayanak varlığın işlem gördüğü piyasada endeks değerinin hesaplanamaması durumunda vade sonu uzlaşma fiyatı, Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenir.

2.19.7 Vade Ayları

Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık. Piyasada aynı anda, içinde bulunulan aya en yakın iki vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.

2.19.8 Takas Süresi

Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.

2.19.9 Sözleşmenin Vadesi ve Son İşlem Günü

SASX 10 Endeksi vadeli işlem sözleşmelerinde vade ve son işlem günü her vade ayının son iş günü olur. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda sözleşmenin vadesi ve son işlem günü bir önceki iş günüdür.

2.19.10 Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı

Emir defterinde fiyat teklifleri bir adet dayanak varlık bazında gösterilir. Diğer bir ifadeyle, işlem sisteminde bir adet dayanak varlık için verilen fiyat üzerinden girilir.

Sözleşme fiyatı, endeks değerinin virgülden sonraki iki basamak olacak şekilde işlem sistemine girilir (Örnek: 750,50) ve bir defada gerçekleştirilecek en küçük fiyat adımı 0,25'tir (Örnek: 750,50; 750,75 vb.). Miktar teklifleri bir adet sözleşme ve katları şeklinde girilir.

2.19.11 Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti

Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%15$ 'idir.

2.19.12 İşlem Saatleri

İşlemler, 09:30 - 18:15 saatleri arasında gerçekleştirilir.

2.20 Çelik Hurda Vadeli İşlem Sözleşmelerinin Özellikleri

2.20.1 Vadeli İşlem Sözleşme Kodu

Çelik Hurda vadeli işlem sözleşmelerinde sözleşme kodu; sözleşme grubu, dayanak varlık kodu ve vade tarihi bilgilerini içerecek şekilde oluşturulmuştur.

Örnek: F_HMSTR1217		
F	HMSTR	1217
Vadeli İşlem Sözleşmesi (Futures)	Dayanak varlık kodu	Vade tarihi Aralık 2017

2.20.2 Dayanak Varlık

HMS 162 80:20 CFR İskenderun Çelik Hurdası Endeksi

2.20.3 Sözleşme Büyüklüğü

10 ton

2.20.4 Uzlaşma Şekli

Çelik hurda vadeli işlem sözleşmelerinin uzlaşma yöntemi olarak nakdi uzlaşısı uygulanır.

2.20.5 Günlük Uzlaşma Fiyatı

Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır:

a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır.

c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

2.20.6 Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı

Vade ayı içinde endeks sağlayıcının günlük olarak açıkladığı fiyatların aritmetik ortalamasıdır.

2.20.7 Vade Ayları

Aynı anda içinde bulunulan ay ve bir sonraki takvim ayı ile Mart, Haziran, Eylül ve Aralık döngü aylarından en yakın iki döngü ayına ait olmak üzere toplam dört vade ayına ait sözleşmeler aynı anda işlem görür.

2.20.8 Takas Süresi

Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.

2.20.9 Sözleşmenin Vadesi ve Son İşlem Günü

Çelik Hurda vadeli işlem sözleşmelerinde vade ve son işlem günü her vade ayının son iş günü olur. Yurt içi piyasaların resmi tatil olması nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.

2.20.10 Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı

1 Ton çelik hurdasının Amerikan Doları cinsinden değeri virgülden sonra iki basamak olarak ifade edilir. Minimum fiyat adımı 0,01 ABD Doları'dır.

2.20.11 Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti

Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır.

Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın ± 10 'udur. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımına, alt limit ise bir üst fiyat adımına yuvarlanır.

2.20.12 İşlem Saatleri

İşlemler, 09:30 - 18:15 saatleri arasında gerçekleştirilir.

2.21 FBIST BYF Vadeli İşlem Sözleşmeleri

2.21.1 Vadeli İşlem Sözleşme Kodu

FBIST BYF Vadeli İşlem Sözleşmelerinde sözleşme kodu; sözleşme grubu, dayanak varlık kodu ve vade tarihi bilgisini içerek şekilde oluşturulmuştur.

Örnek: F_FBIST1217

F	FBIST	1217
Vadeli İşlem Sözleşmesi (Futures)	Dayanak varlık kodu	Vade tarihi Aralık 2017

2.21.2 Dayanak Varlık

Finans Portföy FTSE İstanbul Bono FBIST Borsa Yatırım Fonu

2.21.3 Sözleşme Büyüklüğü

Borsa İstanbul A.Ş.'de işlem gören FBIST BYF'nin 10 adet katılma payıdır.

2.21.4 Uzlaşma Şekli

Nakdi uzlaşma.

2.21.5 Günlük ve Vade Sonu Uzlaşma Fiyatları

2.21.5.1 Günlük Uzlaşma Fiyatı

Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır:

a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı

günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır.

c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

2.21.5.2 Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı

Son işlem gününde saat 14:00'te ilan edilen BYF'nin gösterge niteliğindeki birim pay değeri. Belirlenen vade sonu uzlaşma fiyatı en yakın fiyat adımına yuvarlanır.

2.21.6 Vade Ayları

Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos Ekim ve Aralık. Piyasada aynı anda, içinde bulunulan aya en yakın iki vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.

2.21.7 Takas Süresi

Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.

2.21.8 Sözleşmenin Vadesi ve Son İşlem Günü

FBIST BYF vadeli işlem sözleşmelerinde, vade ve son işlem günü, her vade ayının son iş günü. Yurt içi piyasaların resmi tatil nedeniyle yarım gün olması durumunda son işlem günü bir önceki iş günüdür

2.21.9 Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı

Emir defterinde fiyat teklifleri bir adet dayanak varlık bazında gösterilir. Diğer bir ifadeyle, işlem sisteminde bir adet dayanak varlık için verilen fiyat üzerinden girilir. Sözleşme fiyatı, virgülden sonraki iki basamak olacak şekilde işlem sistemine girilir (Örnek: 216,50) ve bir defada gerçekleştirilecek en küçük fiyat adımı 0,25'tir (Örnek: 216,50; 216,75 vb.). Miktar teklifleri bir adet sözleşme ve katları şeklinde girilir.

2.21.10 Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti

Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır.

Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%20$ 'sidir.

2.21.11 İşlem Saatleri

İşlemler, 09:30 - 18:15 saatleri arasında gerçekleştirilir.

2.22 Aylık Gecelik Repo Oranı Vadeli İşlem Sözleşmelerinin Özellikleri

2.22.1 Vadeli İşlem Sözleşme Kodu

Aylık Gecelik Repo Oranı Vadeli İşlem Sözleşmelerinde sözleşme kodu; sözleşme grubu, dayanak varlık kodu ve vade tarihi bilgilerini içerecek şekilde oluşturulmuştur.

Örnek: F_ONREPOM1217

F	ONREPOM	1217
Vadeli İşlem Sözleşmesi (Futures)	Dayanak varlık kodu	Vade tarihi Aralık 2017

2.22.2 Dayanak Varlık

Borsa İstanbul Bankalararası Repo-Ters Repo Pazarı'nda gerçekleşen aynı gün valörlü gecelik miktar ağırlıklı ortalama basit faiz oranının aylık bileşik ortalamasıdır.

2.22.3 Sözleşme Büyüklüğü

Parasal Değer= 1.000.000 TL

Sözleşme Büyüklüğü = $1.000.000 \times (N/365) \times 0,01$

N : Vade ayındaki takvim günü sayısı

2.22.4 Uzlaşma Şekli

Nakdi uzlaşma

2.22.5 Günlük ve Vade Sonu Uzlaşma Fiyatları

2.22.5.1 Günlük Uzlaşma Fiyatı

Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır:

a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır.

c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı,

d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

2.22.5.2 Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı

Vade sonu uzlaşma fiyatı aşağıdaki formülle hesaplanır.

$$VSUF = \left[\prod_{i=1}^N (1 + r_i \times n_i / 365) - 1 \right] \times 365 / N \times 100$$

$N_o : i=1$

N : vade ayındaki takvim günü sayısı

N_o : hesaplama periyodundaki iş günü sayısı

$n_i : r_i$ faiz oranının geçerli olduğu takvim günü sayısı

$r_i : i$ günü için Bankalararası Repo-Ters Repo Pazarı'nda oluşan miktar ağırlıklı ortalama basit faiz oranı

Borsa İstanbul Bankalararası Repo-Ters Repo Pazarı'nda herhangi bir işlem gününde işlem yapılamadığı ve/veya gecelik ağırlıklı ortalama basit faiz oranlarının belirlenemediği günler için bir önceki iş gününe ait aynı gün valörlü gecelik ağırlıklı ortalama basit faiz oranı kullanılabilir. Eğer bu yöntemlerle bir fiyat belirlenemezse, ya da bu yöntemler ile hesaplanan fiyatlar piyasayı tam yansıtmıyorsa, vade sonu uzlaşma fiyatı Uzlaşma Fiyat Komitesi tarafından belirlenir.

2.22.6 Vade Ayları

Yılın tüm ayları. (Aynı anda içinde bulunulan ay ve bu aya en yakın 3 vade ayı olmak üzere toplam 4 vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.)

2.22.7 Takas Süresi

Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.

2.22.8 Sözleşmenin Vadesi ve Son İşlem Günü

Aylık Gecelik Repo Oranı Vadeli İşlem Sözleşmelerinde vade ve son işlem günü her vade ayının son iş günü olur. Yurt içi piyasaların resmi tatil olması nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.

2.22.9 Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı

Fiyat, faiz oranının 100 ile çarpılması sonrasında virgülden sonra iki basamak olacak şekilde işlem sistemine girilir. (Örnek: 10,05, 10,06 vb.) Minimum fiyat adımı 0,01'dir. Minimum fiyat adımının değeri; 30 gün içeren aylar için; 8,21918 31 gün içeren aylar için; 8,49315 29 gün içeren aylar için; 7,94521 28 gün içeren aylar için; 7,67123

2.22.10 Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti

Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın $\pm\%50$ 'sidir. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımına, alt limit ise bir üst fiyat adımına yuvarlanır.

2.22.11 İşlem Saatleri

İşlemler, 09:30 - 18:15 saatleri arasında gerçekleştirilir.

2.23 Üç Aylık Gecelik Repo Oranı Vadeli İşlem Sözleşmelerinin Özellikleri

2.23.1 Vadeli İşlem Sözleşme Kodu

Üç Aylık Gecelik Repo Oranı Vadeli İşlem Sözleşmelerinde sözleşme kodu; sözleşme grubu, dayanak varlık kodu ve vade tarihi bilgilerini içerecek şekilde oluşturulmuştur.

Örnek: F_ONREPOQ117

F	ONREPO	Q117
Vadeli İşlem Sözleşmesi (Futures)	Dayanak varlık kodu	Vade tarihi 2017, Birinci Çeyrek

2.23.2 Dayanak Varlık

Borsa İstanbul Bankalararası Repo-Ters Repo Pazarı'nda gerçekleşen aynı gün valörlü gecelik miktar ağırlıklı ortalama basit faiz oranının üç aylık bileşik ortalamasıdır.

2.23.3 Sözleşme Büyüklüğü

Parasal Değer= 1.000.000 TL

Sözleşme Büyüklüğü = $1.000.000 \times (N/365) \times 0,01$

N : Vade ayındaki takvim günü sayısı

2.23.4 Uzlaşma Şekli

Nakdi uzlaşma

2.23.5 Günlük ve Vade Sonu Uzlaşma Fiyatları

2.23.5.1 Günlük Uzlaşma Fiyatı

Seans sonunda hesapların güncellenmesinde kullanılan günlük uzlaşma fiyatı aşağıdaki şekilde hesaplanır ve en yakın fiyat adımına yuvarlanır:

- Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.
- Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır.
- Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı,
- Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

2.23.5.2 Vade Sonu Uzlaşma Fiyatı

Vade sonu uzlaşma fiyatı aşağıdaki formülle hesaplanır.

$$VSUF = \left[\prod_{i=1}^N (1 + r_i \times n_i / 365) - 1 \right] \times 365 / N \times 100$$

N_o : $i=1$

N : vade ayındaki takvim günü sayısı

N_o : hesaplama periyodundaki iş günü sayısı

n_i : r_i faiz oranının geçerli olduğu takvim günü sayısı

r_i : i günü için Bankalararası Repo-Ters Repo Pazarı'nda oluşan miktar ağırlıklı ortalama basit faiz oranı

Borsa İstanbul Bankalararası Repo-Ters Repo Pazarı'nda herhangi bir işlem gününde işlem yapılamadığı ve/veya gecelik ağırlıklı ortalama basit faiz oranlarının belirlenemediği günler için bir önceki iş gününe ait aynı gün valörlü gecelik ağırlıklı ortalama basit faiz oranı kullanılabilir. Eğer bu yöntemlerle bir fiyat belirlenemezse, ya da bu yöntemler ile hesaplanan fiyatlar piyasayı tam yansıtmıyorsa, vade sonu uzlaşma fiyatı Uzlaşma Fiyat Komitesi tarafından belirlenir.

2.23.6 Vade Ayları

Mart, Haziran, Eylül, Aralık. (Aynı anda içinde bulunulan aya en yakın 8 vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.)

2.23.7 Takas Süresi

Takas süresi T+1 olarak uygulanır. Zararlar hesaplardan T günü sonunda tahsil edilir, karlar hesaplara T günü sonunda aktarılır.

2.23.8 Sözleşmenin Vadesi ve Son İşlem Günü

Üç Aylık Gecelik Repo Oranı Vadeli İşlem Sözleşmelerinde vade ve son işlem günü her vade ayının son iş günü olur. Yurt içi piyasaların resmi tatil olması nedeniyle yarım gün olması durumunda vade sonu bir önceki iş günüdür.

2.23.9 Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı

Fiyat, faiz oranının 100 ile çarpılması sonrasında virgülden

sonra iki basamak olacak şekilde işlem sistemine girilir. (Örnek: 10,05, 10,06 vb.) Minimum fiyat adımı 0,01'dir. Minimum fiyat adımının değeri;

- Çeyrek (90 gün) için; 24,65753
- Çeyrek (91 gün) için; 24,93151
- Çeyrek (91 gün) için; 24,93151
- ve 4. Çeyrek (92 gün) için; 25,20548

2.23.10 Baz Fiyat ve Günlük Fiyat Değişim Limiti

Baz fiyat, günlük fiyat değişim limitlerinin hesaplanmasında kullanılan ve sözleşmenin işleme açıldığı gün Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından belirlenen fiyat, diğer işlem günleri için ise bir önceki günün uzlaşma fiyatıdır. Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın ± 50 'sidir. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımına, alt limit ise bir üst fiyat adımına yuvarlanır.

2.23.11 İşlem Saatleri

İşlemler, 09:30 - 18:15 saatleri arasında gerçekleştirilir

2.24 Vadeli İşlem Sözleşmelerinde Risk Yönetimi

Vadeli işlem sözleşmelerinde teminatlandırma ve risk yönetimi VİOP'ta Merkezi Karşı Taraf olan Takasbank tarafından gerçekleştirilir. Risk yönetimi ile ilgili daha fazla bilgi için www.takasbank.com.tr adresini ziyaret edebilirsiniz.

3.1.3 Yüksek Likidite

Vadeli piyasalar spot piyasalara göre daha düşük tutarlı yatırımla aynı miktarda dayanak varlık üzerine yatırım yapmaya olanak verdiği için, daha geniş kitlelere yatırım yapma fırsatı sunarak her iki piyasanın da daha likit olmasını sağlar.

3.1.4 Kaldıraç Etkisi

Vadeli piyasalar yatırımcılara küçük miktarda yatırımla büyük miktarda pozisyon alma ve kaldıraç etkisi yardımıyla yüksek kazanç elde etme imkânı sağlar. Ancak kaldıraç etkisi yatırımcı için, spot piyasaya göre çok daha hızlı ve büyük miktarda zarar etme riskini de içinde barındırır.

3.1.5 Portföy Çeşitlendirmesi

Vadeli piyasalar portföy yöneticilerine, portföy çeşitlendirmesi ve dolayısıyla da riskin yayılması açısından değişik seçenekler sunar.

3.1.6 Sentetik Pozisyonlar

Vadeli piyasalarda işlem gören ürünler kullanılarak spot piyasalarda işlem gören ürünlerinkine benzer getiri grafiği olan sentetik pozisyonlar oluşturulabilir. Bu özelliği nedeniyle vadeli piyasalar, piyasalarda etkinliğin artmasına ve spot piyasadaki fiyat dalgalanmalarının (volatilité) azalmasına yardımcı olur.

3.2 Kimler Vadeli Piyasalarda İşlem Yapar?

3.2.1 Riskten Korunmak İsteyen Yatırımcılar

Bir sermaye piyasası aracı, döviz, kıymetli maden veya malı kullanan, bunlarda pozisyon tutan veya gelecekte teslimatını bekleyen, ancak ilgili ürünün fiyatında gelecekte meydana gelebilecek beklenmedik değişimlerden korunmak isteyen yatırımcılar, vadeli piyasalarda spot piyasadaki pozisyonlarının tersi yönünde pozisyon alırlar.

3.2.2 Spekülatörler

Spekülatörler, korunma amacıyla işlem yapanlardan farklı olarak fiyat beklentileri çerçevesinde kâr elde etmek amacıyla yatırım yapan kişiler veya kurumlardır. Vadeli piyasalar özellikle kaldıraç etkisi sebebiyle spekülatörlere oldukça önemli fırsatlar sunar. Spekülatörler ise piyasanın likiditesini ve işlem hacmini artırır. Bu yatırımcı tipinin risk alma konusundaki istekliliği diğer piyasa katılımcılarına taşıdıkları riski spekülatörlere devrederek riskten korunma imkânı sağlar.

3.2.3 Arbitrajcılar

Arbitrajcılar, iki veya daha fazla piyasada eş zamanlı yapılan alım satım işlemleri ile risksiz kâr elde etmeyi hedefleyen kişiler veya kurumlardır. Örneğin, bir mal coğrafi olarak farklı yerlerde farklı iki fiyattan işlem görüyorsa arbitrajcı hemen ucuz olan yerden alır, pahalı olan yerde satar ve böylece risksiz kâr elde eder. Benzer şekilde spot piyasalar ile vadeli piyasalar arasındaki taşıma maliyeti (cost of carry) nedeniyle oluşması gereken fiyattan farklı seviyelerde fiyat oluşması durumunda, arbitrajcılar devreye girerek ucuz olan piyasada alım, pahalı olan piyasada satış yaparak piyasaları dengelerler. Arbitrajcılarının varlığı piyasaların birbirleriyle uyumlu ve dengeli hareket etmesine ve doğru fiyat oluşumuna katkı sağlar.

3.1 Vadeli Piyasalar Neler Sağlar?

3.1.1 Riskten Korunma (Hedging)

Vadeli piyasalar yatırımcılara, sözleşmeye konu olan dayanak varlığın işlem gördüğü spot piyasalarda ortaya çıkabilecek fiyat değişimlerine karşı korunma olanağı sağlar.

3.1.2 Etkin Fiyat Oluşumu

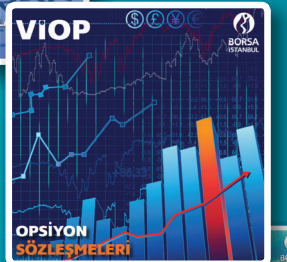
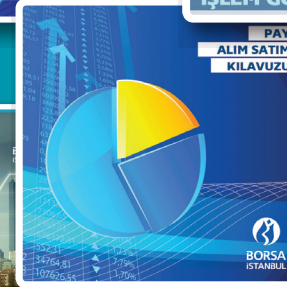
Finansal piyasalarda spot piyasanın yanında etkin faaliyet gösteren bir vadeli piyasanın varlığı fiyat oluşum mekanizmasının daha etkin çalışmasını sağlar. Vadeli piyasanın olması nedeniyle, dayanak varlık fiyatına ilişkin gelecek öngörüler de devreye girdiği için spot piyasada oluşan fiyat sadece spot piyasanın olduğu duruma göre çok daha etkin olacaktır.

Broşürlerimiz elinizin altında!

Tüm broşürlerimizin en güncel versiyonlarına QR kodu okutarak veya aşağıdaki linki kullanarak ulaşabilirsiniz.
www.borsaistanbul.com/yayinlar

**BORSA
İSTANBUL**

Yatırıma Değer!

Bu broşürü internet ortamında görüntülemek için

Borsa İstanbul Anonim Şirketi

Reşitpaşa Mahallesi
Borsa İstanbul Caddesi No:4
Sarıyer 34467 İstanbul

T +90 212 298 21 00
F +90 212 298 25 00
www.borsaistanbul.com

/borsaistanbul

/borsaistanbul

/borsaistanbulEN